

PRAVILA O KRITERIJUMIMA ZA UTVRĐIVANJE NAKNADE NEMATERIJALNE I NEKIH VIDOVA MATERIJALNE ŠTETE

DA BI BILO
JASNIJE

BITNA
DOKUMENTA

SKREĆEMO
VAM PAŽNJU

POSEBNO
VAŽNO

OSIGURANA
SUMA PREMIJA

Član 1

Ovim Pravilima uređuju se kriterijumi za utvrđivanje naknade za nematerijalnu i neke vidove materijalne štete. Ovi kriterijumi primjenjuju se pri rješavanju zahtjeva za naknadu štete nastale u saobraćajnoj nezgodi na teritoriji Crne Gore.

Član 2

Osnov za traženje novčane naknade za nematerijalnu i za neke vidove materijalne štete može biti postojanje povrede tjelesnog integriteta lica, izraženog u kontuzijama i nagnječenju nekog dijela tijela, oštećenju ili gubitka pojedinih dijelova tijela, trajnom narušenju zdravlja ili smrti lica.

Iznosi naknada šteta, po svakom od osnova za naknadu odmjeravaju se do visine iznosa utvrđenih po kriterijumima ovih Pravila.

Ukupan iznos naknade po jednom štetnom događaju ne može biti veći od limita sume osiguranja propisane Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju (u daljem tekstu: Zakon), bez obzira da li se radi o jednom ili više zahtjeva.

Ukoliko ukupan iznos naknada (ukupno pokriće) po svim zahtjevima prelazi sumu osiguranja određenu Zakonom, sve naknade se srazmjerno umanjuju, zavisno od odnosa ukupnih naknada i sume osiguranja po štetnom događaju.

I NEMATERIJALNE ŠTETE

Vidovi nematerijalne štete

Član 3

Vidovi nematerijalne štete za koju povrijeđeni, odnosno oštećeni, može tražiti naknadu od prozrokovača te štete, shodno čl. 207 Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list”, br. 47/2008, 4/2011 - dr. zakon i 22/2017), u daljem tekstu: ZOO) su:

- a) FIZIČKI INTEGRITET
 - fizički bolovi zbog zadobijenih tjelesnih povreda;
- b) PSIHIČKI INTEGRITET
 - duševni bolovi zbog umanjenja opšte životne aktivnosti;
 - pretrpljeni strah doživljen u momentu nastupanja saobraćajne nezgode, odnosno od mogućih posljedica zadobijenih povreda;
 - duševni bolovi zbog narušavanja spoljašnjeg izgleda - naruženosti povrijeđenog;
 - duševni bolovi zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe (bračni drug, roditelji, djeca) i
 - duševni bolovi zbog smrti bliskog lica (djeca, roditelji i bračni drug, braća i sestre ako su u vrijeme nastupanja nezgode živjeli u trajnijoj zajednici života).

Član 4

Određivanje novčane naknade za vidove nematerijalne štete iz čl. 3 ovih Pravila treba da omogući povrijeđenom, odnosno oštećenom, da pribavi za sebe izvjesno zadovoljenje, kako bi u svoj svakodnevni život uni elemente prijatnosti i radosti, kao protivtežu pretrpljenom fizičkom i duševnom bolu.

Pri određivanju novčane naknade za vidove nematerijalne štete treba imati u vidu prirodu štete koju povrijeđeni, odnosno oštećeni, trpi, kao i cilj koji se naknadom želi postići, kako se istom ne bi pogodovalo težnjama, koje sa njenom prirodom i društvenom svrhom nijesu spojive.

Dodijeljena naknada treba da bude adekvatna šteti koju je povrijeđeni odnosno oštećeni, pretrpio, koju trpi i koju će trpjeti ubuduće, usljed povrede ili gubitka nekog od njegovih nematerijalnih dobara.

Visina novčane naknade treba da se odredi tako da povrijeđenom, odnosno oštećenom obezbijedi zadovoljenje kojim će biti u stanju da kompenzira nematerijalno dobro kojeg je lišen.

Prilikom određivanja visine naknade oštećenima, ukupan iznos naknade ne može preći limit, odnosno sumu osiguranja utvrđenu odgovarajućim odredbama Zakona, zavisno od toga kojom je vrstom vozila pričinjena šteta, i da li se radi o povredama lica ili o oštećenju stvari.

Naknada za fizičke bolove

Član 5

- Za pretrpljene i buduće fizičke bolove određuje se naknada do 1/2 iznosa opredijeljenog na ime ukupnog procenta umanjenja životne aktivnosti.
- U slučaju kada nema trajnog umanjenja životne aktivnosti, naknada se određuje u visini do 400,00 €, za ovaj vid štete.

Naknada za pretrpljeni strah

Član 6

- Za pretrpljeni i budući strah određuje se naknada do 1/3 iznosa opredijeljenog na ime ukupnog procenta umanjenja životne aktivnosti.
- U slučaju kada nema trajnog umanjenja životne aktivnosti, naknada se određuje u visini do 300,00€ za ovaj vid štete.

Naknada za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti

Član 7

Duševni bolovi zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, usljed zadobijenih povreda u saobraćajnoj nezgodi, odražavaju stanje u duševnoj (psihičkoj) ravnoteži povrijeđenog, zbog ograničavanja ili onemogućavanja obavljanja do tada obavljanih životnih aktivnosti, odnosno aktivnosti za koje se sa sigurnošću može pretpostaviti da bi ih obavljao u budućnosti da nije došlo do povređivanja. Naknada za duševne bolove, zbog umanjenja opštih životnih aktivnosti, koje je povrijeđeni pretrpio, koje trpi i koje će trpjeti ubuduće, ima karakter novčanog zadovoljenja za patnje koje se ispoljavaju u pojačanim fizičkim naporima pri obavljanju osnovnih uobičajenih životnih aktivnosti i u uskraćivanju izvjesnih zadovoljstava i radosti kojih je usljed zadobijenih povreda lišen, a za koje se sa sigurnošću može pretpostaviti da bi ih povrijeđeni obavljao u budućnosti.

Visina naknade iz stava 2 ovog člana zavisi od vrste povrede, dijela tijela koji je bio izložen povređivanju, godina starosti povrijeđenog i procenta umanjenja opšte životne aktivnosti (invaliditeta).

Procenat umanjenja opšte životne aktivnosti (invaliditeta) određuje ljekar-cenzor, odnosno ljekarska komisija angažovana od strane društva za osiguranje, na osnovu uvida u medicinsku dokumentaciju i neposrednog pregleda oštećenog, u skladu sa Pravilima o određivanju procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti (invaliditeta), odnosno umanjenja opšte životne aktivnosti kao posljedice nesrećnog slučaja (nezgode).

Visina naknade određuje se tako da se za svaki procenat umanjenja životne aktivnosti, zavisno od godina života povrijeđenog, daje:

- 1) do 30 godina starosti: 280,00 €;
- 2) od 30 do 40 godina starosti: 270,00 €;
- 3) preko 40 godina starosti: 250,00 €;

Iznos određene naknade za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti umanjuje se za iznos naknade koju povrijeđeni prima i koju će ubuduće primati u vidu invalidnine za tjelesno oštećenje u kapitaliziranom iznosu, za očekivani period života od Fonda PIO ili neke srodne institucije ili društva.

Naknada za duševne bolove zbog naruženosti

Član 8

Za pretrpljene i buduće duševne bolove zbog naruženosti određuje se naknada do 1/4 iznosa opredijeljenog na ime procenta umanjenja životne aktivnosti.

U slučaju kada nema trajnog umanjenja životne aktivnosti, naknada se određuje u visini do 300,00€ za ovaj vid štete.

Naknada za duševne bolove zbog smrti ili naročito teškog invaliditeta bliskog lica

Član 9

Duševni bol zbog smrti ili naročito teškog invaliditeta bliskog lica je subjektivno osjećanje podnosioca zahtjeva, koje se manifestuje kao poremećaj psihičkog stanja, patnja, tuga i bol, ili je izvjesno da će takva osjećanja ili poremećaji nastupiti u budućnosti zbog saznanja za smrt, odnosno naročito teški invaliditet bliskog lica, što pritiskapsihu podnosioca zahtjeva. Kod maloljetnih lica ovi duševni bolovi manifestuju se i u vidu gubitka roditeljskeljubavi, njege i pažnje, koju bi roditelj pružao da je živ, odnosno da nije težak invalid, što dijete zbog svog uzrastanije moglo osjetiti, ali je izvjesno da hoće tokom odrastanja.

Pravo na naknadu za slučaj smrti bliskog lica pripada roditeljima, djeci, bračnom drugu, braći i sestrama pod uslovom da je postojala u vrijeme smrti trajnija zajednica života, odnosno, u slučaju naročito teškog invaliditeta, roditeljima, bračnom drugu i djeci, ako se neposredno staraju o tom licu.

Naknada se priznaje i vanbračnom drugu pod uslovom da je postojala trajna zajednica života u vrijeme smrti odnosno nastupanja invaliditeta bliskog lica.

U zavisnosti od slučaja i emocionalne veze, naknada se određuje na sljedeći način:

- 1) maloljetnom djetetu zbog smrti oba roditelja: 22.000 EUR
- 2) maloljetnom djetetu zbog smrti jednog roditelja: 11.000 EUR
- 3) punoljetnom djetetu zbog smrti jednog roditelja: 8.500 EUR
- 4) punoljetnom djetetu zbog smrti oba roditelja: 16.000 EUR
- 5) roditelju zbog smrti djeteta jedinca - jedinice: 14.000 EUR
- 6) roditelju zbog smrti jednog djeteta ili više djece do 30 godina života, po jednom djetetu: 12.000 EUR
- 7) roditelju zbog smrti jednog djeteta ili više djece preko 30 godina života, po jednom djetetu: 10.000 EUR
- 8) bratu ili sestri za smrt brata ili sestre: 7.000 EUR
- 9) bračnom i vanbračnom drugu za smrt bračnog ili vanbračnog druga: 8.000 EUR
- 10) roditeljima zbog gubitka ploda, zavisno od starosti ploda
 - majci 3.000-5.000 EUR
 - ocu 2.000-4.000 EUR
- 11) roditeljima, djeci i bračnom drugu za naročito težak invaliditet bliskog lica 5.000 EUR

Naknada imovinske - materijalne štete

Član 10

Naknada imovinske - materijalne štete u slučaju povrede ili smrti lica, određena je čl. 192 ZOO i sastoji se u uspostavljanju stanja koje je bilo prije nastanka štete u imovini povrijeđenog, odnosno oštećenog ili bliskog lica.

Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja nije moguće ili nije nužno, određiće se novčani iznos na ime naknade nastale štete.

Pod materijalnom štetom u slučaju povrede ili smrti nekog lica podrazumijeva se sva šteta koju je zbog povrede (troškovi liječenja, izgubljena zarada i dr.), imalo to lice, odnosno bliski srodnik zbog smrti srodnika.

Vidovi materijalne štete koji se najčešće javljaju su:

- 1) troškovi liječenja;
- 2) troškovi rehabilitacije (banjsko liječenje), kada su neophodni radi poboljšanja zdravstvenog stanja, odnosno smanjenja umanjavanja opšte radne sposobnosti odnosno životne aktivnosti, po ocjeni ljekara- cenzora društva za osiguranje, zasnovanoj na izvornoj medicinskoj dokumentaciji i neposrednom pregledu;
- 3) naknada tuđe njege i pomoći;
- 4) izgubljena zarada zbog privremene nesposobnosti za rad ili razlika između zarade koju bi imao, i penzije zbog odlaska u invalidsku penziju, kao posljedicu zadobijenih povreda;
- 5) novčana davanja u vidu rente za izdržavanje lica, ukoliko dođe do smrti usljed saobraćajne nezgode;
- 6) troškovi sahrane;
- 7) troškovi izrade nadgrobnog spomenika;
- 8) naknada za oštećene stvari lične upotrebe (odjeće i sl.).

Troškovi liječenja i rehabilitacije

Član 11

Troškovi liječenja i rehabilitacije obuhvataju sve nužne i razumne troškove liječenja lica povrijeđenog u saobraćajnoj nezgodi, u skladu sa odredbama čl. 200 ZOO, sa ciljem saniranja zdravstvenog stanja tog lica, ukoliko nijesu pokriveni nekim od vidova obavezne ili dobrovoljne zdravstvene zaštite, o čemu se povrijeđeni mora pismeno izjasniti prije ostvarenja naknade, zbog mogućih zahtjeva trećih lica.

Troškovi iz stava 1 ovog člana naknađuju se na osnovu validnih računa zdravstvene ustanove u zemlji u kojoj je obavljeno liječenje, ukoliko su opravdano učinjeni imajući u vidu prirodu zadobijenih povreda, o čemu mišljenje daje ljekar-cenzor odnosno ljekarska komisija.

Naknada se određuje i za troškove rehabilitacije, odnosno banjskog liječenja, kada to proističe kao neophodno iz izvorne medicinske dokumentacije u cilju smanjenja umanjena opšte radne sposobnosti, odnosno životne aktivnosti, o čemu se mora izjasniti ljekar-cenzor, ukoliko ih povrijeđeni ne ostvaruje po nekom drugom osnovu, o čemu se mora pismeno izjasniti i priložiti validni račun o plaćanju tih troškova.

Naknada za tuđu pomoć i njegu

Član 12

Pojam tuđe pomoći i njege iz ovih Pravila određuje se u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno propisima o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti.

Pod tuđom pomoći i njegom, u smislu ovih Pravila, podrazumijevaju se usluge pružene povrijeđenom fizičkom licu koje mu omogućavaju zadovoljavanje najosnovnijih bioloških potreba, kao što su: uzimanje hrane, oblačenje i svlačenje, lična higijena, vršenje redovnih fizioloških potreba, kretanje sa pomagalima ili bez njih, ukoliko te potrebe ne može da zadovolji sam usljed potpune ili djelimične onesposobljenosti.

Potrebu za tuđom pomoći i njegom utvrđuje ljekar - cenzor na osnovu izvorne medicinske dokumentacije, ukoliko je u njoj to naznačeno.

Naknada za tuđu pomoć i njegu utvrđuje se na osnovu vremena trajanja i obima iste, i to:

- 1) za djelimičnu privremenu tuđu pomoć i njegu - kada je oštećenom potrebna tuđa pomoć djelimično, za zadovoljavanje dijela životnih potreba i to povremeno, iznos naknade se utvrđuje saglasno zaradama za pružanje takvih usluga u konkretnoj sredini, ali nikako u iznosu većem od naknade koja se, za iste usluge, može ostvariti po propisima o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti ili propisima penzijskog i invalidskog osiguranja.
- 2) za djelimičnu trajnu tuđu pomoć i njegu - ova naknada se utvrđuje saglasno obimu tuđe pomoći koja se mora ukazivati oštećenom, kao i ostalim elementima kojima se utvrđuje vrijednost tuđeg rada, odnosno zarade za pomoć koja se koristi.
- 3) za potpunu privremenu tuđu pomoć i njegu - naknada se utvrđuje u visini iznosa koji, u ovakvim situacijama, isplaćuje Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje. U drugim situacijama, iznos dnevne naknade za tuđu pomoć određuje se kao iznos naknade za poslove pružanja pomoći u kući, u visini naknade za te vrste usluga u konkretnoj sredini, pri čemu taj iznos utvrđuje aktuar na osnovu mjerodavnih statističkih pokazatelja u vrijeme nastupanja potrebe za tuđu pomoć ili njegu.
- 4) za potpunu trajnu tuđu pomoć i njegu - kada se radi o potpunoj trajnoj pomoći, naročito kod teških oblika invalidnosti, naknada se određuje u iznosu prosječne mjesečne zarade zdravstvenog radnika odgovarajuće struke. Ova naknada priznaje se samo ukoliko je povrijeđeni nije ostvario po nekom drugom osnovu, o čemu mora da se pismeno izjasni prije odobravanja iste. Visinu naknade određuje aktuar.

U svim slučajevima iz stava 4 ovog člana mora se uračunati naknada koja se povrijeđenom uplaćuje za ovaj vid štete po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja ili po propisima o zdravstvenoj ili socijalnoj zaštiti ili po nekom sličnom osnovu, i za iznos te naknade umanjuje se naknada koja se odobrava.

Visina potpune naknade za tuđu pomoć i njegu ne može preći visinu prosječne zarade lica medicinske struke koja obavljaju ovu vrstu poslova, pri čemu potrebu za ovom vrstom naknade utvrđuje ljekar-cenzor, a visinu i kapitalizirani iznos, kada to okolnosti slučaja zahtijevaju, aktuar.

Novčana naknada u vidu rente i naknada izgubljene zarade

Član 13

Novčana naknada u vidu rente se određuje i isplaćuje licu koje je poginulo u saobraćajnoj nezgodi izdržavao ili redovno pomagao, ili onima koji su, po odredbama čl. 195 i 201 ZOO, imali pravo da zahtijevaju izdržavanje od poginulog.

Visina novčane naknade u vidu rente odmjerava se u svakom konkretnom slučaju i ne može biti veća od onoga što bi oštećeni dobio od poginulog.

U određenim slučajevima pravo na rentu ima i povrijeđeni, ako, zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rad, gubi zaradu ili dio zarade ili je mogućnost njegovog daljeg razvijanja i napredovanja uništena ili smanjena, u skladu sa odredbama čl. 202 ZOO. Visina naknade u vidu rente zbog trajnog umanjena zarade, određuje se na osnovu visine zarade koju je ostvarivao poginulo, odnosno povrijeđeni, u periodu prije povrijeđenja i za koju se može sa sigurnošću pretpostaviti da bi je ostvarivao i ubuduće, kao i iznosa doprinosa koji je davao za izdržavanje izdržavanog lica, odnosno kod isplate rente povrijeđenom, razlike do pune zarade. Iznos naknade u vidu rente određuje aktuar, pri čemu mora biti određena i u mjesečnom iznosu, za buduća davanja, i u kapitaliziranom iznosu, prema očekivanom vremenu trajanja uplate rente, radi određivanja ukupne naknade štete oštećenim licima.

Troškovi sahrane

Član 14

Lice koje prouzrokuje smrt drugog lica dužno je, shodno čl. 200 ZOO, nadoknaditi uobičajene troškove sahrane. Pod uobičajenim troškovima sahrane, u skladu sa ustanovljenom praksom, smatraju se troškovi koji su neophodni da bi se lice sahranilo, shodno običajima mjesta u kome se sahrana obavlja, kao i materijalnim prilikama lica koja obavljaju sahranu. Uobičajeni troškovi obuhvataju: troškove transporta, troškove za sanduk, pokrov, odnosno za opremanje pokojnika, troškove ukopa i ostale nužne izdatke (vijenci, oglasi, dr.) i crninu bliskih lica (roditelji, djeca i braćni drug). Naknada se određuje u visini učinjenih troškova po validnim računima za svaki vid troška, koje, uz zahtjev, prilaže lice koje je izmirilo troškove sahrane. Naknada po ovom osnovu, osim crnine, ne može da iznosi više od 2.000 EUR za sahranu jednog lica. Na ime crnine može se odobriti naknada u iznosu od 200 EUR-a po jednom licu. Po osnovu osiguranja za štete pričinjene trećim licima i osiguravač ima obavezu da naknadi ove troškove, pored ostalih vidova naknade.

Naknada za nadgrobnni spomenik

Član 15

Naknada za nadgrobnni spomenik bliskom licu poginulog određuje se kada dostavi račun ovlašćene zanatske radnje, iz koga se nesumnjivo vidi da je nadgrobnni spomenik izgrađen, i sliku izgrađenog spomenika, ili kada dostavi ugovor (zaključnicu) o izgradnji spomenika sa urađenom skicom, iz koje se nesumnjivo može zaključiti da je nadgrobnni spomenik naručen i da je u izgradnji. Naknada za spomenik određuje se u visini prosječne cijene nadgrobnog spomenika u mjestu gdje se spomenik podiže, ali najviše do iznosa od 4.000 EUR.

Naknada za oštećene stvari lične upotrebe

Član 16

Naknada štete za oštećene stvari lične upotrebe (odjeće i sl.) određuje se oštećenom kada za to pruži dokaze ili se to sa punom pouzdanošću može prihvatiti, imajući u vidu okolnosti u kojima je došlo do nezgode, a u skladu sa čl. 192 ZOO. Naknada štete za oštećene odjevne predmete određuje se po cijeni isto takvih odjevnih predmeta na dan naknade štete, umanjenoj za 50%. Iznos štete se utvrđuje na osnovu procjene svih okolnosti u kojima je nastupilo oštećenje stvari, kao što su: godišnja doba, pol, profesija, socijalno stanje, kao i drugih okolnosti konkretnog slučaja. Ukoliko nije moguće izvršiti uvid u odjevne predmete, a na osnovu pruženih dokaza nesumnjivo je utvrđeno da je nastupila šteta, čiji se iznos ne može sa sigurnošću utvrditi, oštećenom će se bez uvida u odjevne predmete priznati šteta u paušalnom iznosu, ali ne više od 100 EUR za stvari ljetnje, odnosno 300 EUR za stvari zimske garderobe. Ukoliko se ostvari uvid u odjevne predmete oštećenom će se priznati stvarna šteta.

Naknada advokatskih usluga i usluga rada agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju

Član 17

Ukoliko se utvrdi osnovanost zahtjeva za naknadu štete, oštećenom koji koristi usluge advokata ili agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju može se odobriti naknada na ime ovog vida troškova u visini do 150,00 € po jednom postavljenom zahtjevu, odnosno do 250,00 € za dva ili više zahtjeva istaknutih u zajedničkom zahtjevu. Naknada troškova odmjerava se zavisno od doprinosa odnosno učešća u odlučivanju po zahtjevu od strane advokata ili agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju.

Stupanje na snagu

Član 17

Ova Pravila stupaju na snagu 14.04.2022.godine.